

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

2 oktober 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIEN EN BEGROTING

Interpellatie van de heer André Denys tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de situatie van de paardenwedrennen in Vlaanderen

Commissie voor Algemeen Beleid, Financien en Begroting

Dinsdag 2 oktober 2001

VOORZITTER : De heer Marc van den Abeelen

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.16 uur.*

Interpellatie van de heer André Denys tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de situatie van de paardenwedrennen in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Denys tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de situatie van de paardenwedrennen in Vlaanderen.

Ik heet de heer Van Mechelen als nieuwe minister van Financiën en Begroting van harte welkom in deze commissie.

De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik ben niet echt een groot kenner van paardenwedrennen, maar ik leg in mijn streek wel mijn oor te luisteren. Dat is ook het geval voor de heer Vandenbroeke, die uit dezelfde streek komt.

Men kan zich afvragen waarom we hier de paardenwedrennen moeten bespreken, terwijl er toch veel grotere problemen zijn. Er zijn inderdaad grotere problemen, maar een politicus moet oog hebben voor alle problemen van de samenleving. Een politicus die zich sterk met het volk verbonden voelt, beseft dat paardenwedrennen een belangrijke plaats in onze samenleving hebben. Hij weet ook dat de paardenwedrennen belangrijker zijn dan de aandacht die de media eraan besteden.

In de sector zijn meer dan 5.000 mensen tewerkgesteld. Als we de indirecte tewerkstelling meerekenen, gaat het volgens sommigen om ongeveer 8.000

jobs. Het mag ook worden gezegd dat de paardenwedrennen de schatkist spijzen : een derde van de 1 miljard frank die in de begroting zijn ingeschreven onder de noemer 'spelen en weddenschappen' komt van weddenschappen op paardenwedrennen. Paardenwedrennen zijn in zekere mate ook een diersport. Net zoals de duivensport en de vinkensport behoren de paardenwedrennen tot het Vlaams volkspatrimonium. Naast de Ronde van Vlaanderen ken ik weinig jaarlijks terugkerende sportevenementen die zoveel volk op de been brengen als Waregem Koerse.

De paardenwedrennen zijn echter meer dan Waregem Koerse, en hier wringt het schoentje. De voorbije vijftien jaar is de tewerkstelling in de sector met 30 percent verminderd. De inleg voor de Belgische paardenweddenschappen is gekrompen tot een derde, van 7 miljard frank naar 2 miljard frank. In dezelfde periode verdubbelde de inleg voor de Nationale Loterij, van 20 tot 40 miljard frank. Steeds meer paardeneigenaars zoeken de buitenlandse renbanen op. Laat er geen misverstand over bestaan : de afgelopen vijftien jaar kenden de paardenwedrennen in geheel Europa een terugval. Bij ons neemt de terugval echter veel grotere afmetingen aan. Verder is er bij ons ook geen sprake van een stabilisering, en dat is in andere landen wel het geval. Daar is soms zelfs sprake van een heropleving.

Ervaringen in het buitenland leren dus dat de evolutie niet onomkeerbaar is. Alle deskundigen zijn het erover eens dat, mits de goede omkadering en de juiste mentaliteit, de paardenwedrennen nieuw leven kunnen worden ingeblazen.

Er moeten dus wel twee voorwaarden worden vervuld. Als ik het heb over de mentaliteit, dan bedoel ik de interne keuken van de sector ; als ik het heb over de omkadering, dan heb ik het over de taken van de overheid. Het is mijn innige overtuiging dat zelfs de beste overheidsinspanningen niet tot resul-

Denys

taten zullen leiden als ook de mentaliteit niet verbetert. Het omgekeerde is evenzeer waar, want beide zijn nodig. Wat bedoel ik met de vereiste mentaliteitswijziging? Ik wil zeker niet veralgemenen. Als er in de sector geen mensen zouden werken die het goed menen met de sport, zou ik hier geen interpellatie over dit onderwerp houden. Niemand kan echter ontkennen dat de terugval veel te maken heeft met een gebrek van vertrouwen van de paardenliefhebber en diegene die wedt in het correcte verloop van de wedstrijden zelf.

Wantrouwen kan men slechts wegnemen door een streng maar objectief optreden. Deze zomer heb ik contacten gehad met mensen uit de sector. Ik heb de indruk opgedaan dat het succes van de Franse paardenwedrennen onder meer heeft te maken met een groter vertrouwen in het correcte verloop van de koersen. In Frankrijk zijn de koerscommissarissen niet aangesteld door de organisatoren, maar door een onafhankelijk college van koerscommissarissen. In Frankrijk worden de sjoemelaars levenslang geschorst. Dat zijn twee voorbeelden van maatregelen die ervoor zorgen dat het vertrouwen toeneemt, ondanks de aanhoudende gevolgen van enkele oude fraudegevallen.

Een nieuw overheidskader heeft slechts zin als de overheid en de sector duidelijke afspraken maken over vertrouwenwekkende maatregelen. Het zogenaamde overheidskader is dringend aan herziening toe. Dit is een cruciaal ogenblik omwille van twee heel duidelijke redenen. Ten eerste is er sinds 1999 is een juridisch vacuüm ontstaan op het vlak van de vergunningen. Ten tweede behoren de paardenwedrennen volgens mij tot de regionale materie. Mijn mening wordt door het nieuwe Lambermontakkoord onrechtstreeks versterkt. Ik ga even dieper in op deze twee punten.

Om te begrijpen hoe het juridisch vacuüm is ontstaan, moeten we terugblikken op de herstructurering van 1999. In 1998 heeft de toenmalige federale minister voor Landbouw, de heer Pinxten, een initiatief genomen om de achteruitgang van de paardenwedrennen te stoppen. Hij deed dit door middel van een herstructurering van de sector. Zijn bedoeling was waarschijnlijk goed, maar de gebruikte methode was fout.

Door de oprichting van één grote koepel, de Belgische Federatie voor Paardenwedrennen, ontstond onder auspiciën van de federale ministers van Landbouw en Financiën een bijzonder centralistische aanpak. Wie de wereld kent, weet dat er ver-

schillende disciplines zijn – draf en galop – en weet ook dat die wereld bestaat uit koersverenigingen, jockeyclubs en eigenaars. Al deze mensen werden gedwongen samen te werken op alle domeinen die te maken hadden met de organisatie van de paardenwedstrijden en de weddenschappen en met het fokken van paarden.

Om een rechtsgrond te geven aan deze kunstmatige aanpak werd een koninklijk besluit op 17 maart 1999 uitgevaardigd. De constructie heeft de bedoeling om die centralistische, Belgische federatie het feitelijke alleenrecht te geven inzake het verstrekken van vergunningen voor de organisatie van paardenwedrennen en voor de bijbehorende weddenschappen.

Hoe goed deze aanpak ook bedoeld was, de aanpak was verkeerd. De wereld van de paardenwedrennen bestaat traditioneel uit vrijgevochten mensen en uit verenigingen die sterk vasthouden aan hun onafhankelijkheid. Een gedwongen samenwerking, met daarbovenop het verlies van de verworven tradities, kan nooit slagen. De opgerichte structuur is daarom geleidelijk aan doodgebloed en heeft nooit echt goed gefunctioneerd.

Met het KB van 1999 wou de federale overheid een nieuw regime tot stand brengen inzake het verlenen van vergunningen, zowel op het vlak van de organisatie van de paardenwedrennen als van de weddenschappen. Door het in gebreke blijven van de werking van de Belgische Federatie voor Paardenwedrennen en door de juridische betwistingen over de rechtsgrond van het KB is men in een impasse verzeild geraakt. De bestaande koersverenigingen kregen geen vergunningen, maar bleven in een onzekere context verder paardenwedrennen organiseren op basis van wat 'de vergunningen volgens het oud regime' wordt genoemd. Dat slaat op het regime van vóór het KB van 1999. De concrete problemen ontstaan op het ogenblik dat oude koersverenigingen stoppen en nieuwe initiatiefnemers een aanvraag indienen. De aanvragen worden immers geblokkeerd, althans de Vlaamse.

De situatie is echt heel onoverzichtelijk geworden toen op 19 september 2000 wel een vergunning werd verleend aan de renbaan van Ghlin bij Mons. Dit heeft waarschijnlijk alles te maken met sterk lobbywerk aan Waalse kant. Er werd immers misbruik gemaakt van het juridisch vacuüm om een inhaaloperatie ten gunste van Wallonië door te voeren. Ik schets u de Waalse lobby. De vergunning werd uitgereikt door de administratie van federaal minister van Financiën, de heer Reynders. De voorzitter van de PS, de heer Di Rupo, vertelt luid aan

Denys

iedereen die het horen wil dat hij sterk lobbywerk heeft verzet. De renbaan bevindt zich trouwens in een deelgemeente waarvan hij burgemeester is. Bovendien zegt de heer Happart openlijk dat hij voor de renbaan middelen uit Europese fondsen en structuurfondsen heeft gebruikt en dat hij landbouwsubsidies heeft aangewend om het prijzengeld te subsidiëren.

Collega's, ik kan me niet van de indruk ontdoen dat door het blokkeren van de Vlaamse vergunningen enerzijds en het vrijgeven van een Waalse vergunning anderzijds, wordt gestreefd naar een positieve discriminatie van de paardenwedrennen in Wallonië, ten nadele van de paardenwedrennen in Vlaanderen.

Een zeer recent onderzoek bij de federale administratie heeft me geleerd dat ook daar een steeds grotere vrees ontstaat omwille van de onwettige situatie. Hoogstwaarschijnlijk zullen alle bestaande vergunningen worden ingetrokken, maar dat zou een volledige impasse tot gevolg hebben.

Mijn conclusie is duidelijk. De herstructurering van 1999 was te kunstmatig en in de praktijk niet realiseerbaar. Door alles te willen binden aan één Belgische federatie, aan één structuur, zitten we nu muurvast. Op federaal vlak is een geknoei van jewelste ontstaan. Mijn besluit staat dan ook vast : Vlaanderen kan niet lijdzaam toezien en moet zelf initiatieven nemen !

Het is me trouwens nog steeds niet duidelijk waarom bij de herstructurering in 1998 de volledige vergunningsproblematiek federaal is gebleven. De volledige materie van spelen en weddenschappen is immers gewestelijk geworden via de staatshervorming van 1980. Dit wordt bevestigd door arrest 19 van het Arbitragehof van 5 juli 1998. Het hof stelt daarin heel duidelijk dat zowel de aanslagvoet, de belastbare materie, de heffingsgrondslag als de vrijstelling van belasting op weddenschappen en spelen gewestelijke bevoegdheden zijn. Met andere woorden : alles wat met beleid inzake deze vorm van belasting te maken heeft, is gewestelijk. Bij de herstructurering van de paardenwedrennen in 1998 had men de bevoegdheid over de vergunningen voor de organisatie van weddenschappen meteen moeten toevertrouwen aan de gewesten. Dit wordt naar mijn gevoel ook impliciet erkend door de nieuwe federale wet op de kansspelen van 7 mei 1999, waarin nergens over de weddenschappen of de paardenwedrennen wordt gesproken.

Collega's, er is niet enkel het aspect van spelen en weddenschappen. Er is ook het aspect van paardenfokken. Dat is een landbouwbevoegdheid. Door het Lambermontakkoord zal dit nu zeker vanaf 2002 worden overgeheveld naar de gewesten. Men kan ook uitgaan van het standpunt dat het met sport, meer bepaald met diersport, te maken heeft. Welnu, ook sport is sinds 1980 een gemeenschapsmaterie.

Met andere woorden, weddenschappen, landbouw en sport zijn zeker en vast vanaf 2002 allemaal Vlaamse bevoegdheden. Alle vergunningen kunnen dus straks door de bevoegde Vlaamse instanties uitgereikt worden. Dat heeft het grote voordeel dat de communautaire spelletjes, zoals we dat onlangs hebben meegemaakt met de renbaan in Ghlin, niet meer mogelijk zullen zijn.

Collega's, ondanks de terugval is er volgens mij voor de paardenwedrennen in Vlaanderen voldoende sympathie, draagkracht en initiatief om nieuw leven te krijgen in deze sport. Zoals ik al zei, is het echter een wereld met een traditie van vrijgevochten mensen en verenigingen, die sterk houden aan hun onafhankelijkheid.

Mijnheer de minister, daarom heb ik het volgende verzoek. Als u een initiatief zou nemen, mag u niet werken met een structuur zoals voormalig federaal minister Pinxten heeft gedaan. U mag de vergunning dus niet opnieuw aan die ene structuur geven. Mijns inziens moet u de vergunningen opnieuw geven aan degenen die de renbanen besturen, dus aan de zogenaamde koersverenigingen. Daarmee dienen echter wel een aantal voorwaarden gepaard te gaan. Ik heb al gezegd dat de mentaliteit moet wijzigen. Die koersverenigingen moeten met een grotere transparantie werken.

Mijnheer de minister, ik heb een vijftal punten die ik naar voren wil brengen. Die punten zijn zeker niet limitatief. Er zijn dus ongetwijfeld ook nog een aantal andere punten. Ik geef echter een vijftal punten waarvan ik vind dat ze een nieuw omgevingskader kunnen creëren. Ik vraag dus geen nieuwe structuur, maar wel een nieuw omgevingskader. Als die vijf punten worden ingevoerd, kan men een nieuw elan en nieuwe zuurstof geven aan deze niet-onbelangrijke sector in Vlaanderen.

Ten eerste moet er een gemoderniseerd Vlaams vergunningssysteem komen, zodat de nieuwe initiatiefnemers paardenwedrennen kunnen organiseren zonder enige juridische betwisting. We moeten uit dat juridisch vacuüm geraken.

Denys

Ten tweede, verenigingen kunnen alleen maar een vergunning krijgen als ze juridisch en financieel volledig transparant zijn. Anders heeft het immers geen zin.

Ten derde is het mijn persoonlijke mening dat het monopolie van de PMU-weddenschappen op de binnenlandse koersen moet worden doorbroken. Er moet een liberalisering komen, en er moet ook een grotere transparantie komen. De werking van de PMU is niet transparant, en dat heeft gevolgen voor de gehele sector.

Ten vierde is er ook een duidelijk probleem dat steeds meer op buitenlandse koersen wordt gespeeld. Daarom moet een percentage van de weddenschappen op die buitenlandse koersen geristoneerd worden ter ondersteuning van de paardenwedrennen in Vlaanderen. Ik geef ter illustratie de volgende cijfers. In 1996 was er 2 miljard frank inzet op de Belgische koersen en 9 miljard frank op de buitenlandse koersen. Van die 9 miljard frank op de buitenlandse koersen gaat geen enkele ondersteuning naar de sector zelf hier in Vlaanderen.

Ten vijfde is het in de financiële stroom van de taksen mijns inziens wenselijk dat er een soort 50/50-verhouding komt tussen wat de overheid beurt en wat naar de sector gaat. Vandaag gaat er voor een inzet van 100 frank 10 frank naar regionale taks en slechts 1 frank naar prijzengeld of de zogenaamde fokpremie.

Collega's, in het begin van mijn uiteenzetting heb ik gepleit voor een gelijktijdige aanpak van ten eerste vertrouwenwekkende maatregelen die voor een nieuwe mentaliteit zorgen in de sector, en ten tweede nieuwe overheidsmaatregelen in de vorm van een nieuw overheidskader. Ik heb ervoor gepleit dit op Vlaams niveau te doen, en ik heb daarvoor ook argumenten gegeven. Mijnheer de minister, om dit allemaal te combineren, is er voor u een verantwoordelijkheid weggelegd. Daarom doe ik een oproep om een soort rondetafelconferentie te organiseren tussen de overheid – in dit geval uzelf – en degenen die het goed menen met de sector. Als dat kan gebeuren, is er ongetwijfeld een toekomst voor de sector. Als we erin slagen om die vertrouwenwekkende maatregelen te nemen en een nieuw klimaat te creëren, komt er immers nieuwe zuurstof voor deze sector. Ik pleit er in ieder geval voor dat u deze kans zou grijpen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit me zeer graag aan bij de interpellatie van de heer Denys. Hij heeft hier twee zaken onder de aandacht gebracht.

Ten eerste blijkt duidelijk dat hij een liefhebberkenner is van de paardensport. Hij durft immers weleens naar koersen te gaan kijken. Hij kan dus wel genieten van deze sport. Ten tweede zal iedereen ook wel begrepen hebben dat hij zich heel grondig geïnformeerd heeft en het dossier zeer goed kent. Hij heeft dus echt wel met kennis van zaken bepaalde dingen onder onze aandacht gebracht.

Op het einde van de vorige legislatuur werd een voorstel van resolutie ingediend – onder meer met medewerking van de heer Platteau, de heer Denys en mezelf – met betrekking tot deze thematiek. We zaten toen echter op het einde van de legislatuur, en bovendien werd de opmerking gemaakt dat we eigenlijk zelf met decretaal werk zouden moeten optreden. Daarvoor was het toen echter te laat. Hoe dan ook, ik ben echt verheugd dat de heer Denys dit dossier opnieuw onder de aandacht brengt.

Dit is een echt Vlaams dossier. Er werd hier even gesproken over het beleid van onze zuiderburen. Ze hebben hun eigen, eerder kunstmatige aanpak. Ze hebben met veel subsidies een hypermoderne hippodroom in Ghlin opgetrokken. Ik heb de heer Denys niets gelijkaardigs horen vragen, wel integendeel : wij willen een eigen aanpak.

De sector zit in moeilijkheden. De teloorgang dreigt, en de voorbije jaren is er veel ten kwade gebeurd. Ik deel volledig de mening van de heer Denys. De hippodroom van Groenendaal is verloren gegaan. Ook Bosvoorde is verloren gegaan. Waar er nog hippodromen zijn, is het niet altijd kommer en kwel, maar de toestand is zeker niet schitterend. Ik denk dan aan de Wellingtonrenbaan in Oostende, en aan Kuurne, Waregem en Tongeren. Het zijn stuk voor stuk Vlaamse hippodromen.

De heer Denys heeft gelijk dat het om een sport gaat, maar hij heeft er ook goed aan gedaan te verwijzen naar de economische betekenis van de paardenwedrennen. De paardenwedrennen verenigen zowel de homo ludens als de homo economicus. Wie paardenwedrennen zegt, zegt fokkerijen, ruiters, vier- tot vijfduizend stalknechten en ander onderhoudspersoneel. Als we er ook de indirecte tewerkstelling bijtellen, kunnen we de cijfers verdubbelen.

Vandenbroeke

Dat alles dreigt teloor te gaan. De teloorgang wordt geïllustreerd door de achteruitgang van de inleg. De heer Denys gaf in dat verband aan dat de bedragen zijn verminderd van 7 miljard frank naar 2 miljard frank. De recentste cijfers leveren een nog somberder beeld op : vorig jaar was er een inleg van amper 1 miljard frank. Er moet dus iets gebeuren, er moet een nieuw elan komen. We moeten ook uit het juridisch vacuüm geraken en het ongenoegen kwijtspelen waarmee paardenwedrennen zijn omgeven.

Dit dossier heeft vele aspecten. Het heeft te maken met landbouw, wat de terechte verplichting impliceert om een gedeelte van de middelen te besteden aan fokkerij. Dankzij Lambermont is dat nu een Vlaamse bevoegdheid. Het heeft te maken met openbare financiën, die ook tot onze bevoegdheden behoren. Het komt erop aan de nodige goodwill te creëren, in het verlengde van de voorstellen van de heer Denys. Het dossier is mooi, sympathiek en 100 percent Vlaams. We mogen het niet verknoeien.

Ik weet niet wat deze discussie zal opleveren. Wellicht zal de heer Denys een motie aankondigen, om nogmaals de politieke goodwill voor het dossier te verwoorden. Misschien moeten we op korte termijn opnieuw van gedachten wisselen over dit dossier, misschien moet de regering decretaal ingrijpen. In elk geval ben ik erg blij dat de heer Denys dit dossier met kennis van zaken opnieuw ter sprake heeft gebracht.

De voorzitter : De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de problemen die de heer Denys heeft geschetst, slepen inderdaad al een hele tijd aan. Als de heer Denys zijn vijf voorstellen in een motie verwoordt, zullen we wellicht geen problemen ondervinden om die motie te steunen en goed te keuren.

Ik wil hier nog even de aandacht vragen voor een regionaal aspect van het probleem. Ik woon zelf in de streek waar de renbanen van Groenendaal en Sterrebeek liggen. De renbaan van Groenendaal is enkele jaren buiten gebruik geweest, maar wordt nu opnieuw uitgebaat. Lange tijd organiseerde men daar megamanifestaties die er eigenlijk niet thuishoorden. Ondertussen werken Franstalige immobiliënkantoren aan plannen om in Sterrebeek megacomplexen uit te bouwen. Daarbij wordt gedacht aan winkelcentra en grote recreatieparken, zoals

overdekte skipistes. Dat soort projecten zullen het groen en Vlaams karakter van de Rand echter aantasten.

Gezien het feit dat de paardenwedrennen niet overal in Vlaanderen even rendabel zijn, kan men zich afvragen of het niet goed zou zijn de paardenwedrennen te concentreren in enkele hippodromen zoals Kuurne en Oostende. Andere hippodromen die niet of nauwelijks worden gebruikt, zoals Groenendaal – dat trouwens midden in het Zoniënwood ligt – en Sterrebeek kunnen dan bijvoorbeeld perfect worden geïntegreerd in het Breughelproject van de Vlaamse regering. Een gedeelte van de sites kan men herbebossen ; een ander gedeelte kan men gebruiken voor bosrecreatie, zoals mountainbiken, fitnessactiviteiten, wandelen en eventueel paardrijden.

Ik herhaal mijn bedenking om de wedrenactiviteiten te concentreren opdat minder concurrentie ontstaat tussen de renbanen in Vlaanderen en het voor de overblijvende renbanen makkelijker wordt om te overleven.

De voorzitter : De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik deel de bezorgdheid van de heer Glorieux over de renbaan van Sterrebeek, want ook ik woon in de regio. Mijn stelling is echter volledig tegengesteld aan de zijne. Ook ik heb met enige angst en verbazing kennisgenomen van de megalomane projecten die er op poten worden gezet, zoals winkelcentra, overdekte skipistes, enzovoort.

De heer Denys streeft er in zijn interpellatie naar om nieuw leven te blazen in de paardensport in Vlaanderen. Ik vraag me daarbij af of dit niet het geschikte moment is om de renbaan van Sterrebeek te herwaarderen. De infrastructuur bestaat en is, voor zoverre ik kan inschatten, in goede staat. De baan moet enkel wat worden opgefrist. Vlaams-Brabant beschikt over een koersbaan die in het licht van de herwaardering prima te gebruiken is.

We praten over een sport en meer bepaald over een diersport. Ik geloof niet dat die sport veel afbreuk zou doen aan het groene karakter van de Rand.

De heer André Denys : Integendeel, het argument is gestaafd op de maatschappelijke basis om groen te behouden.

De heer Stefaan Platteau : Het grote project bevindt zich pas in de projectfase, er is nog geen sprake van de realisatie ervan.

De heer Roland Van Goethem : Het gaat inderdaad nog maar over het oplaten van proefballonetjes, maar we kunnen nooit voorzichtig genoeg zijn. Het is beter om ze nu al door te prikken dan om ze te hoog te laten vliegen.

De heer Stefaan Platteau : U mag van geluk spreken dat de heer Vermeiren niet aanwezig is, want hij zou op dezelfde wijze reageren.

De heer Roland Van Goethem : Mijnheer de minister, kunnen eventueel initiatieven worden genomen om de renbaan van Sterrebeek te behouden en te herwaarderen ?

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau : Mijnheer de voorzitter, ik constateer dat de heer Denys een groot deel van zijn vakantie heeft opgeofferd aan de paardensport. Hij heeft de zaak immers tot op het bot geanalyseerd. Hij heeft waarlijk een prachtige analyse gemaakt van de situatie, wat de zaak voor ons vergemakkelijkt. Na de vinken en duiven komen nu de paarden. En waarom niet ? We zijn immers allemaal paardenliefhebbers. Ik beaam wat de heer Denys heeft verteld en ik steun hem.

Ik ben uit dezelfde streek afkomstig als de heer Vandenbroeke, namelijk uit Waregem. Waarschijnlijk heb ik de microbe voor de paardensport daar te pakken gekregen. In elk geval werd ik als burgemeester – en ik zal waarschijnlijk niet de enige zijn geweest – door vertegenwoordigers van de gemeente Kuurne aangesproken om de teloorgang van de paardenwedrennen aan te klagen en iets aan de zaak te doen. Ik heb het volle vertrouwen in onze minister van Financiën, en ik ben ervan overtuigd dat hij de zaak zal aanpakken.

Toen we het voorstel van resolutie indienden, hebben we de vergelijking gemaakt tussen Vlaanderen en België aan de ene kant, en het Verenigd Koninkrijk aan de andere kant. Iedereen weet dat de paardensport op de eerste plaats komt voor de Engelsen. Hier schiet nog amper 1 miljard frank over voor de sport, maar in het Verenigd Koninkrijk wordt er meer dan 100 miljard frank aan besteed. De paardensport wordt daar door iedereen gevolgd op de tv, en wordt bovendien dagelijks op tv uitgezonden. De sport maakt werkelijk deel uit van de aard van de Engelsen.

Ook in Vlaanderen, zeker in bepaalde streken, leven de mensen mee met de sport. Het gaat zeker niet enkel over mensen uit de agrarische sector. Er wordt over de paardensport gepraat zoals over het voetbal en het wielrennen. De mensen leven mee met de sport en volgen de kweek en de verkoop van de paarden op de voet. Het zou jammer zijn voor Vlaanderen, voor België en zelfs voor Europa mocht zoiets verloren gaan.

Mijnheer Van Goethem, ook ik volg de zaak van het megaproject van Sterrebeek. Ik woon immers in dezelfde streek, al is het dan aan de westelijke kant van Brussel. Vlaanderen is trouwens niet zo groot, dus wonen we allemaal in dezelfde streek. Ik verzeker u dat het totnogtoe slechts over een project gaat, van de realisatie ervan is nog geen sprake. Het wordt nog uitgezocht of het project goed of slecht is. De burgemeester van Zaventem heeft op tv uitdrukkelijk gezegd dat hij afwacht en uitkijkt. Daar is dus nog geen enkele stelling genomen. Ik weet dat hij sterk aan de site van Sterrebeek houdt en dat de paarden altijd deel van die site hebben uitgemaakt. Ik ben er dan ook zeker van dat dat standpunt verdedigd zal worden.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik dank u voor uw hartelijke woorden als welkom in deze commissie. Ik ben dan wel geen nieuwe minister, maar ik ben wel de nieuwe minister van Financiën en Begroting. Eerlijk gezegd, toen ik als kleine jongen bij mijn oom de drafkoersen ging volgen in Deinze, had ik nooit gedacht dat dit mijn eerste dossier zou zijn als minister van Financiën en Begroting. U hebt mij dan ook tot enig huiswerk verplicht.

Ik moet inderdaad onderschrijven dat de sector van de paardenwedrennen een economisch erg belangrijke sector is. Alleen al vanuit dat standpunt moeten we oog hebben voor de sector. De cijfers bewijzen dat we hier praten over 5.000 directe en indirecte arbeidsplaatsen, die zich bevinden in tal van domeinen, gaande van de fokkers, de handelaars, productie en verkoop van voeders, verzorgers, trainers, jockeys, veeartsen, zadelmakers, hoefsmeden, gespecialiseerde pers, verzekeringen, administratie, weddenschappen, renbanen, enzovoort. Het is eigenlijk een microkosmos op zich.

Mijnheer Denys, het is inderdaad een publiek geheim dat deze sector in moeilijkheden is terechtgekomen. U hebt een scherpe analyse gemaakt van de sector, waarbij u terecht twee belangrijke ge-

Van Mechelen

vens naar voren hebt geschoven. Ten eerste is er de rechtsonzekerheid, die deels is ingegeven door een twijfelend optreden van de federale regering in dit dossier. Ten tweede is er het feit dat de sector kampt met een imagoprobleem. De sector zou die vertrouwensbreuk met de publieke opinie zo snel mogelijk moeten kunnen rechtzetten.

De ingezette sommen zijn inderdaad imposant. Zoals u al zei, is er echter ook een duidelijke switch gebeurd van weddenschappen naar Nationale Loterij. Ik geef de cijfers van 1985 : 7,4 miljard frank op Belgische koersen, 11,9 miljard frank op buitenlandse koersen en 21,9 miljard frank op de Nationale Loterij. Vergelijken we dat met de cijfers van 1996 : nog slechts 2 miljard frank op Belgische koersen, 9,1 miljard frank op buitenlandse koersen en 36,6 miljard frank op de Nationale Loterij. Deze cijfers spreken voor zich : de Nationale Loterij is een geducht concurrent, maar er blijft hoe dan ook een markt bestaan voor de sector van de paardenwedrennen. Deze sector moet dan ook de kans krijgen om zijn leefbaarheid te bewijzen.

Het systeem is vrij complex, en we hebben het in kaart gebracht. Het is misschien interessant om de desbetreffende nota in een aangepaste versie ter beschikking te stellen van deze commissie. Er zijn verschillende systemen. Om te beginnen zijn er de onderlinge weddenschappen met de PMU. U spreekt van een monopolie. Dat is inderdaad zo, maar het is wel een monopolie dat gecreëerd is door de sector zelf. De sector zelf is immers de oprichter van de PMU. Ik wil me niet uitspreken over al dan niet demonopoliseren. Mijns inziens moeten we ons vooral bezighouden met wat goed is voor de sector. We moeten een en ander kritisch bekijken en dan op het juiste moment een gefundeerd oordeel vellen.

In het systeem van de onderlinge weddenschappen met de PMU gaat van de 100 percent ingezette sommen 65 percent terug naar de winnaars. Er blijft dus een marge van 35 percent, waarbij drie partijen langs de kas passeren. Ten eerste is er de overheid, die daar taksen op heft. Het gaat hierbij om 22 percent van die 35 percent. Dat komt dus neer op 7,7 percent van het initiële bedrag. Ten tweede zijn er de werkingskosten. Momenteel heeft niemand inzage in de structuur van deze werkingskosten. Ten derde vloeit het saldo terug naar de sector.

Mijnheer Denys, in een van uw aandachtspunten had u het over de weddenschappen op de buiten-

landse wedrennen. Hier kan inderdaad de mogelijkheid gecreëerd worden om door een verschuiving van de fiscaliteit meer ruimte te creëren voor het Belgische wedrennen. Men kan namelijk het saldo dat naar de sector terugvloeit proberen te maximaliseren. Op die manier stijgt het prijzengeld, waardoor we dan eigenlijk in een opwaartse spiraal terechtkomen die de neerwaartse spiraal van de voorbije jaren zou kunnen doorbreken. Dit is vanzelfsprekend een instrument dat weldra tot onze bevoegdheid behoort.

Vervolgens zijn er dan de weddenschappen bij notering. Daarbij gaat 60 percent naar de winnaars. Het saldo komt in een soortgelijke verdeling. Ten slotte zijn er de weddenschappen op buitenlandse wedrennen. De cijfers dienaangaande spreken voor zich : die weddenschappen maken op dit moment het leeuwenaandeel uit van de inzet van financiële middelen. Behalve een gedeelte taks dat afgeleid wordt naar algemene middelen, gaat van deze inkomsten echter niets naar de sector zelf terug. Men kan inderdaad de vraag stellen of we daar niet aan moeten sleutelen. De meest logische optie zou erin bestaan een eventuele verschuiving van de fiscaliteit te overwegen.

Wat is de conclusie ? De terugval van de sector is duidelijk te wijten aan een aantal interne processen die wij niet kunnen rechtzetten, maar waarvoor we wel als gangmaker kunnen fungeren om een reorganisatie of sportieve sanering te ondersteunen. Voorts denk ik dat de financiële terugvloei naar de paardensector op dit ogenblik te klein is, waardoor de aantrekkingskracht daalt, en daardoor op termijn ook de ingezette middelen. Ten slotte is het duidelijk dat er op dit ogenblik heel veel geld wordt ingezet op buitenlandse wedrennen, waardoor de aantrekkelijkheid hier sowieso veel kleiner is.

In verband met het aspect van de fiscale bevoegdheid – de grond van deze interpellatie –, zal Vlaanderen vanaf 1 januari 2002 inderdaad een grotere bevoegdheid krijgen als gevolg van de Lambermontakkoorden. U zult in mij een dankbaar medestander vinden om deze fiscale autonomie die Vlaanderen verworven heeft, ook maximaal proberen in te vullen. We moeten onze verantwoordelijkheid maximaal opnemen, niet alleen bij het vaststellen van de heffingsgrondslag, de vrijstellingen, enzovoort, maar ook inzake de invordering. Dat brengt ons bij de vraag wie verantwoordelijk is voor het licentiesysteem. Vlaanderen wordt vrij flexibel bestuurd. Het moet dus mogelijk zijn snel tot een vergelijk te komen tussen Abafim en de

Van Mechelen

nieuwe administratie van Landbouw omtrent wie na 1 januari wat zal doen.

We moeten onze fiscale bevoegdheid inzake heffingsgrondslag, vrijstellingen, en tarieven maximaal uitbreiden tot de invorderingen. Dat moet voorbereid worden, want het gaat op dit ogenblik nog om een federale aangelegenheid en we moeten twee jaar op voorhand aanmelden dat we de invordering zelf zullen doen.

Het KB van 8 juli 1970 vormt nog steeds de grondslag, maar werd herzien door het KB van 17 maart 1999, dat getuigt van een revolutionaire visie van de toenmalige federale ministers op deze sector. We zijn terechtgekomen in een rechtsvacuüm, en een reeks zaken is aanhangig gemaakt bij de Raad van State, onder andere met betrekking tot de geldigheid van het KB. Het is voor ons bijzonder moeilijk om ons uit te spreken over een KB waartegen een procedure loopt bij de Raad van State. De vraag is of de Vlaamse decreetgever zich niet op korte termijn in de plaats kan stellen van de federale wetgever. Ik geloof dat dit kan vanaf 1 januari aanstaande. Daardoor kunnen we zelf de volle verantwoordelijkheid nemen over een hervorming van het licentiesysteem.

Om uit dit kluwen te raken, zou ik de volgende werkafspraken willen maken. We moeten beslissen of we in dit dossier de Vlaamse fiscale autonomie ten volle willen laten gelden. Ik meen te hebben begrepen dat deze commissie daar bijna unaniem voor is. We hebben ook nood aan een gestructureerd overleg. We moeten een rondetafelgesprek organiseren met representatieve actoren uit de sector, onder leiding van een gedegen en onafhankelijke commissievoorzitter. Ook onze inbreng kan daarin gelden.

Dat rondetafelgesprek mag niet uitmonden in oeverloos gezwets, maar moet leiden tot een heldere analyse van het probleem. Ik stel voor dat we overgaan tot de oprichting van een task force in het voorjaar van 2002. Die kan maatregelen voorstellen om tegen de zomer van 2002 inzicht te verwerven in de wijze waarop het dossier moet worden aangepakt inzake overheidsomkadering en interne reorganisatie, zodat we door middel van het licentiesysteem sturend kunnen optreden.

Dit moet ons toelaten om, bij het opstellen van de begroting en het programmadecreet voor 2003, fiscale en aanverwante maatregelen te bepalen als impulsen voor deze sector. Ik pleit ervoor de bud-

gettaire neutraliteit van de opbrengst van deze belasting te garanderen. Uit inlichtingen van mijn administratie blijkt dat op dit ogenblik van de 850 miljoen frank die op dit ogenblik wordt geïnd voor spelen en weddenschappen, ongeveer 400 tot 420 miljoen frank uit de opbrengsten van paardenwedenschappen komt. Het gaat dus niet over een derde, maar over bijna de helft van de opbrengst.

Dit dossier is, zoals de heer Vandebroek het plastisch omschrijft, door en door Vlaams. De sector heeft een enorme uitstraling. Ik was samen met de heer Denys te gast op Waregem Koerse. Het gaat om meer dan paardensport alleen; het gaat om een sociaal evenement met culturele en sportieve componenten, en met landbouwcomponenten. We bewijzen andermaal dat Vlaanderen in staat is om zeer hoge fokprestaties te leveren. We proberen deze sector een zeker perspectief te geven. We kunnen een win-winsituatie creëren, die op termijn leidt tot een positieve evolutie voor de uitstraling van de sector.

De heren Glorieux, Platteau en Van Goethem hebben gewezen op het verband met ruimtelijke ordening. Ik zal hun bezorgdheden overmaken aan de minister van Ruimtelijke Ordening. Dit is een afgeleid aspect van de hoofdzaak. Als we de paardensport opnieuw gezond kunnen maken, dan rijst de vraag niet wat er op het vlak van ruimtelijke ordening moet gebeuren. Onze hippodromen zijn pareltjes van architectuur en voorbeelden van integratie in de stedelijke of landschappelijke omgeving. Vanuit het oogpunt van ruimtelijke ordening kunnen we er alleen maar voor pleiten deze infrastructuur te behouden. Wel moeten we de functionaliteit ervan opnieuw durven bekijken.

Mijnheer Glorieux, u pleitte voor een concentratie van de infrastructuur met het oog op optimalisatie. U weet dat ik voor decentralisatie ben. Dit dossier hoort thuis in de gemeentelijke ruimtelijke structuurplanning, waar een visie op deze infrastructuur kan worden uitgewerkt. Uw suggestie om een en ander te integreren in het Breughelproject van de Vlaamse regering, lijkt me evenwel zeer valabel.

Dankzij de interpellatie van de heer Denys anticiperen we meer dan actief op een bevoegdheid die we op 1 januari 2002 zullen krijgen. We moeten de eerste stappen zo snel mogelijk zetten. Ik reken daarvoor op de leden die nu al heel wat voorbereiding hebben gedaan. Ik ga het engagement aan om in de zomer van 2002 kleur te bekennen en een strategisch plan voor de sector te implementeren.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Dit is een van mijn betere dagen in het parlement. Nog nooit hebben zoveel collega's me gezegd dat ik goed werk heb geleverd. De minister probeert op een proactieve manier in te spelen op het probleem.

Ik onthoud uit zijn antwoord dat hij ervoor zal ijveren dat dit ten volle een Vlaamse bevoegdheid wordt en hij zal die ook benutten. Verder ben ik verheugd dat de minister pleit voor structureel overleg. Er moet met de sector naar een oplossing worden gezocht. Daarnaast ben ik het idee van een task force, om tegen volgend jaar een aantal fiscale maatregelen uit te werken, erg genegen.

Ik ben dus bijzonder verheugd over het antwoord van de minister. We staan klaar om aan te tonen dat wat het Belgisch niveau de voorbije jaren heeft verknoeid, door Vlaanderen snel kan worden aangepakt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.07 uur.*
